

1. *My mother is looking after her niece and nephew while her sister is in the hospital. 2. Can you manage without your mobile while you are in class? etc.*

Writing Section створено з метою спонукати студентів висловити власну думку з приводу фахової проблеми, здійснити пошук додаткової інформації з цієї проблеми з метою скласти план і написати есе. Викладач наголошує на тому, що завдання цього підрозділу відрізняється від тих, що пропонувалися раніше, і просить студентів пояснити різницю. Це спонукає студентів усвідомити, що вправи попередніх підрозділів були частково керованими, репродуктивними, оскільки вони, хоч і виконувалися самостійно, власний мовленнєвий продукт не створювався.

Вибір однієї з трьох запропонованих фахових проблем і написання есе є продуктивним видом діяльності, який не є керованим і вимагає від студентів самостійного особистісного підходу. Щоб виконати завдання **Writing Section** студенти змушені приймати самостійні рішення, вибирати свою позицію стосовно проблеми, здійснювати пошук інформації з проблеми для обґрунтування своєї точки зору, конструювати і створювати власний мовленнєвий продукт. Далі пропонуються завдання із описаного підрозділу.

1. **Choose one of the following topics as your unit 1 writing assignment.**

* *Learning in health and well-being ensures that children and young people develop the knowledge, understanding and skills which they need now and in the future.*

* *Formation of a healthy life style of individuals, families and communities are main social workers' activities nowadays.*

Далі має місце **основний етап** самостійної роботи. Студенти працюють вдома. Вони здійснюють вибір індивідуальних форм і прийомів виконання роботи, визначають для себе конкретні цілі, складають план роботи, визначають джерела пошуку необхідної інформації, проєктують кінцевий результат. Успішне завершення основного етапу забезпечується здатністю студентів діяти продуктивно, створювати якісний особистісний навчальний продукт, знаходити власні підходи до його підготовки.

На **підсумковому етапі** студенти повинні здійснити взаємоконтроль за виконанням позааудиторної самостійної роботи. Саме необхідність порівняти результати роботи зумовлює місце проведення підсумкового етапу, який відбувається в аудиторії. Проте студенти продовжують працювати самостійно. Цей етап є дуже важливим, оскільки самі учасники – лідери груп виступають у ролі викладачів. Лідера можна змінювати для перевірки вправ кожного нового підрозділу, що дасть можливість декільком студентам виконувати роль викладача і нести відповідальність за результат виконаної роботи. Завданням лідерів є організувати перевірку результатів самостійної роботи і занотувати різні варіанти відповідей на одне завдання. Крім того студенти-лідери пробують зробити презентацію проблемних питань, представити правильний на думку їхньої підгрупи варіант відповіді, обґрунтувати його, погодитися чи не погодитися з точкою зору інших лідерів і/або представників їхніх підгруп. Таким чином проводиться загальне обговорення питань, з приводу яких студенти в підгрупах не дійшли згоди. У випадку наявності неправильної відповіді, викладач занотує її для обговорення наприкінці заняття.

У статті представлено методику організації самостійної роботи соціальних робітників при вивченні професійно орієнтованої англійської мови. Три етапи такої роботи забезпечують організацію аудиторної та позааудиторної самостійної діяльності студентів. Кожен етап має свої цілі, передбачає виконання певної навчальної діяльності і проводиться як під керівництвом і / або наглядом викладача на підготовчому і підсумковому етапах, так і цілком автономно на основному етапі.

У наших подальших публікаціях ми плануємо розглянути способи мотивації самостійної навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців з соціальної роботи.

Література:

1. Програма навчальної дисципліни «Іноземна мова – англійська» для студентів ОКР «Бакалавр» третього і четвертого років навчання галузей знань 0301 суспільно-політичні науки, 1301 соціальне забезпечення, 0101 педагогічна освіта, напрямів підготовки 6.030102 «психологія», 6.130102 «соціальна робота», 6.010106 «соціальна педагогіка» / А. Й. Гордєєва. – КНУ, ВЦП «Київський університет», 2014. – 62 с.

2. Lysenko K. Self-study Book for Social Workers. Self-study manual / K. Lysenko, A. Gordyeyeva. – K. : KNLU, 2014. – 140 p.

УДК 81.373.237:61+81'255.6:61

Ю. С. Дев'ятко,

Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова, м. Одеса

БАГАТОКОМПОНЕНТНІ СТОМАТОЛОГІЧНІ ТЕРМІНИ: СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ТА ТРУДНОЦІ АНГЛО-УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ

У статті розглянуто поняття багатокомпонентного терміна, наведено класифікацію термінологічних словосполучень та основні термінотворчі моделі сучасних англійських стоматологічних термінів. Крім того, наведено класифікацію міжкомпонентних зв'язків в термінологічних словосполученнях медичної галузі, а також сформовано алгоритм роботи в процесі перекладу багатокомпонентних медичних термінів з англійської українською мовою.

Ключові слова: багатокомпонентний термін, стоматологічна термінологія, медичні терміни, переклад, міжкомпонентні зв'язки, термінотворча модель.

MULTI-COMPONENT DENTAL TERMS: STRUCTURAL ANALYSIS AND ENGLISH-UKRAINIAN TRANSLATION COMPLEXITY

The article is dedicated to the problems of dental terminology translation from English into Ukrainian, which is a complicated process that requires both thorough linguistic knowledge and deep awareness of dentistry. This complexity often causes numerous mistakes and drawbacks of scientific medical texts in the process of its translation. Thus, the aim of this research is a structural analysis of multi-component dental terms and consideration of English-Ukrainian translation difficulties. To realize the purpose of research we use systematic approach and comparative study to learn the translation regularities. The article gives a detailed analysis of problematic aspects in translation of multi-component English dental terms at the present stage. Moreover, it was outlined alternative ways of their solution. In addition to the abovementioned aspects the concept «multi-component term» is considered, a classification of terminological word combination and basic term formation models of contemporary English dental terms are set forth as well. As a result it was formed the operating procedure to translate correctly the multi-component dental terms from English into Ukrainian. In addition, a classification of component interconnection of medical word combination was presented. The article is of great help to foreign students and dentists, to linguists and medical translators.

Key words: multi-component term, dental terminology, translation, medical terms, component interconnection, term formation model.

МНОГОКОМПОНЕНТНЫЕ СТОМАТОЛОГИЧЕСКИЕ ТЕРМИНЫ: СТРУКТУРНЫЙ АНАЛИЗ И СЛОЖНОСТИ АНГЛО-УКРАИНСКОГО ПЕРЕВОДА

В статье рассмотрено понятие многокомпонентного термина, приведена классификация терминологических словосочетаний и основные терминообразовательные модели современных английских стоматологических терминов. Кроме того, приведена классификация межкомпонентных связей в терминологических словосочетаниях медицинской отрасли, а также сформирован алгоритм работы в процессе перевода многокомпонентных медицинских терминов с английского на украинский язык.

Ключевые слова: многокомпонентный термин, стоматологическая терминология, медицинские термины, перевод, межкомпонентные связи, терминообразовательная модель.

Як відомо, точна та специфічна мова науки завжди була важливою умовою ефективною наукової діяльності та науково-співробітництва. У сучасному світі міжмовна професійна медична комунікація є невід'ємним компонентом обміну досвідом, джерелом отримання нової професійно значущої інформації та інструментом оволодіння спеціальністю. В останні десятиріччя відбуваються динамічні перетворення в галузі медицини, як-от: певні професійні ролі наповнюються новим змістом, з'являються нові для вітчизняної медицини професії, формується принципово новий ринок медичних послуг, використовується інноваційне високотехнологічне обладнання та застосовуються нові терапевтичні методи, що зрештою неминуче сприяє появі нових термінів на позначення всіх вищезазначених реалій, явищ та предметів. У свою чергу стоматологічна терміносистема є таким шаром лексики професійної мови, який потребує подальшого детального вивчення, що і зумовлює поряд із вищезазначеними фактами **актуальність** даної роботи.

Предметом дослідження є переклад багатокомпонентних медичних термінів, а **метою** – виявлення особливостей та визначення алгоритму перекладу багатокомпонентних термінів.

Сучасна медична термінологія – це система систем, або макротерміносистема [10, с. 46]. Уся сукупність медичних та парамедичних термінів сягає кількох сотень тисяч. План змісту медичної термінології досить різноманітний: морфологічні утворення та процеси, хвороби та патологічні стани людини, збудники та переносники хвороб, методи діагностики, профілактики та терапевтичного лікування захворювань, синдроми та симптоми, хірургічні операції, прилади, інструменти, медичне устаткування та оснащення, лікарські засоби тощо.

Медична макротерміносистема в своєму складі має значну кількість шарів, кожен з яких являє собою субтерміносистему, що обслуговує певну медичну, біологічну чи фармацевтичну науку [10, с. 47]. При цьому кожен термін є елементом певної субтерміносистеми (анатомічної, гістологічної, хірургічної, терапевтичної тощо).

Кожна субтерміносистема відображує певну наукову класифікацію понять, прийняту в цій науці, але разом з тим терміни з різних субсистем, взаємодіючи один з одним, знаходяться в певних смислових відношеннях та зв'язках на рівні макротерміносистеми. Таким чином відображується двоєка тенденція прогресу: подальша диференціацію медичних наук, з одного боку, і їх взаємозумовленість та інтеграція – з іншого.

У рамках медичної макротерміносистеми чи не найголовнішими є наступні субсистеми:

- 1) анатомічна та гістологічна номенклатура;
- 2) комплекс клінічної, патологоанатомічної та патологофізіологічної термінології;
- 3) фармацевтична термінологія [10, с. 48].

Надалі наша увага буде зосереджена на другій субтерміносистемі, зокрема на клінічній термінології сучасної стоматологічної науки.

Необхідно з'ясувати, що ж являє собою багатокомпонентний термін.

Згідно з дослідженнями останніх років, терміни-словосполучення залежно від кількості компонентів і характеру зв'язків між ними, поділяються на двокомпонентні і багатокомпонентні [1, с. 42].

У сучасній лінгвістиці багатокомпонентні терміни з різних точок зору визначають як «кількаслівні термінологічні поєднання стійкого типу з субстантивним ядром і числом повнозначних компонентів більше двох» [4, с. 1]. Будучи «роздільнооформленими, семантично цілісними поєднаннями» [8, с. 10], вони носять певний стійкий термінологічний характер [3, с. 24], що свідчить про їх важливість і значну питому вагу в лексиконі субтерміносистеми стоматології. З урахуванням наявних визначень під багатокомпонентним терміном слід розуміти полілексемне термінологічне поєднання стійкого типу з числом роздільнооформлених повнозначних компонентів більше двох. Компонентом БКТ (багатокомпонентного терміна) при цьому вважається однослівна лексема [7, с. 59].

Багатокомпонентні терміни є складним структурним і семантичним утворенням при різному поєднанні їх компонентів.

Для англійських багатокомпонентних термінів із типовим лівим розгортанням характерні залежні компоненти, які розташовуються зліва від основного компонента, для українських багатокомпонентних термінів, навпаки, властиве праве розгортання. Цей факт слід обов'язково враховувати під час перекладу багатокомпонентних термінів.

Найчастіше зустрічаються в медичному науковому тексті одно-, дво- і трикомпонентні терміни.

Помічено, що збільшення довжини багатокомпонентних термінів відбиває прагнення до точності вираження поняття, оскільки зі збільшенням кількості компонентів в терміні ступінь його багатозначності нівелюється [2, с. 208]. Та поряд з вирішенням проблеми однозначності терміна, неминуче виникає інша: текст наукового стилю часто перевантажується подібними багатокомпонентними термінами, що аж ніяк не сприяє реалізації комунікативної функції тексту повною мірою. Саме тому багатокомпонентні терміни часто зумовлюють виникнення абревіатур, якими так часто рясніють медичні тексти.

Тенденція до абревіації і активізація абревіатур у лексичній системі наукового медичного тексту зумовлена можливостями вираження актуальних наукових понять в скороченій формі. Як правило, зрозумілі лише вузьким спеціалістам абревіатури функціонують виключно в межах однієї галузі знання, а тому їх переклад часто складає певні труднощі для перекладача-початківця.

Будь-яка система має певну організацію, тобто структуру цієї системи. Аналіз складних термінів показує, що в медичних наукових текстах часто домінують препозитивні атрибутивні термінологічні словосполучення. Вони утворюються шляхом поєднання ряду компонентів й інколи представляють труднощі для перекладу через значну кількість семантичних зв'язків між компонентами. Для подолання труднощів перекладу таких термінів-словосполучень велике значення має знання засобів їх перекладу рідною мовою [5, с. 29]. Як вже зазначалося вище, усі складні терміни можна поділити на дві групи: двокомпонентні та багатокомпонентні.

Найбільш поширеними є двокомпонентні терміни, переклад яких не викликає особливих труднощів за умови досконалого володіння однокомпонентними медичними термінами. Загалом **двокомпонентні терміни** можна поділити на дві групи, кожна з яких має набір певних термінотворчих моделей [11, с. 94]:

1. Моделі двокомпонентних термінів, що належать до першої групи (обидва компоненти іменникові):
 - N+N (Bone Regeneration – регенерація кісткової тканини, tissue recession – рецесія м'яких тканин);
 - N+Prep+N (avulsion of a tooth – травматичний вивих зуба);
 - N's+N (Carnoy's solution – розчин Карнуа);
 - abbr+N (GTR procedure – процедура направленої регенерації тканин).

2. Моделі двокомпонентних термінів, що належать до другої групи (один компонент іменниковий, другий – атрибутивний):

- A + N (Dental Implant – стоматологічний імплантат);
- Participle I + N (releasing incision – послаблюючий розріз);
- Participle II + N (screw-retained restoration – гвинтова фіксація, balanced anesthesia – комбіноване знеболення).

Переклад вищезазначених моделей термінів, як вже зазначалося, не викликає особливих труднощів. Звернемо лише увагу на модель N+N, оскільки вона передбачає різні способи перекладу тексту українською мовою. В англійській мові перший компонент такого двокомпонентного терміна відіграє роль атрибутива. Під час перекладу українською мовою перший атрибутивний компонент може перекладатися:

- іменником в родовому відмінку (Treatment Outcome – результат лікування);
- прикметником (contact point – контактний пункт);
- іменником з прийменником (treatment response – відповідь на терапію).

Досить широко вживаними є моделі **трикомпонентних термінів**, серед яких зокрема найчастіше зустрічаються наступні:

- (N+N)+N – Implant stability quotient – показник стійкості імплантату;
- N+N+Prep+N – root submergence of tooth – альвеолярне занурення кореня зуба;
- A+(N+N) – Guided Bone Regeneration – направлена регенерація кісткової тканини;
- (N+Ved)+N – carrier-based obturation – пломбування каналу гарячою гутаперчею на носії;
- (N+Ving)+N – air-conditioning installation – установка для кондиціонування повітря;
- (Num+N)+N – three-quarter crown – напівкоронка.

Відповідно чотири- та п'ятикомпонентні термінологічні словосполучення будуються на основі моделей дво- та трикомпонентних термінів, що поєднуються найрізноманітнішими способами: A+A+(N+prep+N) – Melanotic neuroectodermal tumour of infancy – нейроектодермальна меланома немовляти.

Під час читання іншомовної літератури перед багатьма спеціалістами виникають труднощі, пов'язані з семантизацією невідомої лексики. При семантизації нових невідомих термінів вокабулярно стоматології виведення терміна відбувається на основі його внутрішньої структури або контексту. Знання значення терміоелементів сприяє семантизації терміна в цілому. Наявність певної понятійної бази й широкий світогляд також стимулюють процес виведення значення термінів [9, с. 22].

Тлумачення і переклад термінів в галузі стоматології базується на умінні сприймати термін в цілому з урахуванням значення всіх його терміоелементів.

Щоб обрати еквівалентний варіант перекладу терміна, необхідно володіти мовною інтуїцією, стоматологічною термінологією рідної мови та добре знатися в тій галузі медицини, про яку йде мова. Зокрема, у нашому випадку необхідно мати певний рівень знань зі стоматологічних наук. Останнього досягнути перекладачеві з філологічною освітою досить непросто, особливо якщо стоматологічний текст висвітлює досить вузьку тему. Саме тому лінгвістично-перекладачеві краще необхідно використовувати у своїй роботі не лише довідкову медичну літературу, підручники й посібники з відповідної галузі, спеціалізовані медичні тлумачні та перекладні словники та пошукові системи Інтернету, але й тісно співпрацювати з фахівцями відповідної медичної галузі. Така перекладацька діяльність в тандемі є майже завжди запорукою якісного та еквівалентного перекладу.

Наприклад, мірилом якості перекладу може бути точне та однозначне розуміння тексту в усіх деталях фахівцем-медиком та сприймання ним тексту як такого, що не був перекладений, а написаний мовою перекладу.

Найбільш важкими для перекладу є багатокомпонентні термінологічні словосполучення, тому що вони потребують визначення внутрішніх смислових зв'язків між компонентами [6, с. 60].

Батокомпонентні терміни-словосполучення можна поділити на 3 групи за типами міжкомпонентного зв'язку [11, с. 94]:

1) терміни-словосполучення з послідовним підпорядкуванням, де кожен компонент є головним по відношенню до наступного: A+B+V, наприклад: oral mucosa diseases – захворювання слизової оболонки порожнини рота;

2) терміни-словосполучення з паралельним зв'язком, в яких усі компоненти співвідносяться безпосередньо з головним словом термінологічного словосполучення: (A+B+...+n)+Г, наприклад, occlusal vertical dimension – вертикальна міжжюльивна відстань;

3) терміни-словосполучення зі змішаним типом міжкомпонентного зв'язку: (A+((B+V)+Г))+Д, наприклад: Nevoid Basal Cell Carcinoma Syndrome (NBCCS) – Синдром Горлін-Гольца, синдром невоїдної базальноклітинної карциноми.

Очевидно, що модель змішаного типу може варіювати досить істотно. Варто зазначити, що терміни-словосполучення, що складаються з п'яти і більше компонентів, мають тільки змішаний міжкомпонентний зв'язок.

Таким чином, перекласти багатокомпонентний термін, що складається з чотирьох, п'яти і більше компонентів, означає:

- встановити міжкомпонентні зв'язки в термінологічному словосполученні та виокремити в багатокомпонентному терміні базові одно-, дво- чи трикомпонентні терміни;

- виявити головний компонент – ядро терміна-словосполучення та перекласти його;

- перекласти усі виокремлені в межах багатокомпонентного терміна базові терміни, що знаходяться з основним компонентом у відношеннях семантичної зв'язаності, спираючись на контекст та враховуючи особливості термінології відповідної медичної науки;

- виконати власне переклад багатокомпонентного терміна (найчастіше переклад відбувається справа-наліво, починаючи з головного компонента, узгоджуючи між собою попередньо виконані переклади базових одиниць);

- перевірити правильність виконаного перекладу за допомогою словників, довідкової літератури чи пошукових систем Інтернету, аби впевнитись, що у фаховому медичному середовищі такий термін дійсно існує.

Як бачимо, переклад багатокомпонентних термінів – процес складний, багаторівневий і вимагає неабиякого професіоналізму перекладача та обізнаності в галузі медицини, зокрема в стоматології. Виконання відповідного структурного аналізу термінологічного словосполучення, співпраця з фахівцями в галузі медицини та розуміння матеріалу, що перекладається, є одними з основних підвалів якісного та еквівалентного перекладу термінології медичних текстів.

Література:

1. Анісімова А. Г. Методологія перекладу англomовних термінів гуманітарних і суспільно-політичних наук: автореф. дисертації на здобуття наук. ступеня доктора філолог. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / А. Г. Анісімова. – Москва, 2010. – 51 с.
2. Борисова Л. И. Лексические особенности англо-русского научно-технического перевода: учеб. пособие / Л. И. Борисова. – М.: МПУ, 2001. – 208 с.
3. Додонова Н. Э. Англо-русские соответствия в акцентно-ритмической реализации многокомпонентных терминов: диссертация на соискание науч. степени канд. филолог. наук: 10.02.20 / Додонова Наталья Эдуардовна. – Пятигорск, 2000. – 173 с.
4. Дроздова Т. В. Типы и особенности многокомпонентных терминов в современном английском языке (на материале терминологии производства искусственного холода): автореф. диссертации на соискание науч. степени канд. филолог. наук: спец. 10.02.04 «Германские языки» / Т. В. Дроздова. – Москва, 1989. – 24 с.
5. Кобякова И. К. Креативне конструювання вторинних утворень в англomовному художньому дискурсі / І. К. Кобякова. – Вінниця: Новая книга, 2007. – С. 29.
6. Коваль І. В. Проблеми словотвору та термінології / І. В. Коваль, Л. І. Кухар // Матеріали третьої міжнародної конференції «Лінгвістичні та методичні проблеми навчання мови як іноземній». – Полтава. – 2000. – С. 60.
7. Кудинова Т. А. К вопросу о природе многокомпонентного термина (на примере английского языка биотехнологий) / Т. А. Кудинова // Вестник Пермского университета. – Пермь: ПГУ, 2001. – № 2 (14). – С. 58–64.
8. Кудрявцева И. Г. Особенности формальной структуры и семантические характеристики терминологических словосочетаний (на материале английской и русской специальной лексики научно-технической области «Интернет»): автореф. диссертации на соискание науч. степени канд. филолог. наук: спец. 10.02.20 «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание» / И. Г. Кудрявцева. – Москва, 2010. – 21 с.
9. Мельник А. І. Навчання студентів-медиків читання професійно орієнтованих текстів англійською мовою / А. І. Мельник // Іноземні мови. – 2005. – № 4. – С. 22–27.
10. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии / М. Н. Чернявский. – М.: ЗАО «ШИКО», 2007. – 448 с.
11. Шалаева Г. Структурный анализ современной медицинской терминологии та труднощі перекладу багатоконпонентних медичних термінів / Г. Шалаева // АПСНІМ, 2014. – № 1 (1). – С. 90.

УДК 37.013.32

В. Ю. Котлярова, М. В. Ткач,*Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь*

НАВЧАННЯ ДІЛОВОГО ЛИСТУВАННЯ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «ДІЛОВА ІНОЗЕМНА МОВА»

У статті визначається роль ділового листування у процесі навчання англійської мови, розкриваються методи його ефективного навчання за допомогою сучасних засобів. Доведено, що при широкому використанні новітніх технічних засобів комунікації навчання вмінню писати листи зберігає свою актуальність.

Ключові слова: ділове листування, ділова документація, іноземна мова

TEACHING WRITING OF BUSINESS LETTERS DURING THE COURSE «BUSINESS ENGLISH»

The role of business letters is described in the article. The methods of its effective teaching and use with the help of modern means are revealed. Special attention is paid to purposeful use of special cliché.

It is stated that a business letter serves as a formal reproduction of information regardless of its methods (by Fax, e-mail, regular mail). The article deals with the broad use of the latest technical means of communication, which helps in learning to write letters and makes them applicable and actual.

It is proved that in order to write successfully in the appropriate genre, the author should be aware of the peculiarities of its content, structure and style. Moreover, he should be able to conclude individual expression within each genre. Techniques training genre writing can be presented to students by text-models that can be simulated when writing their own letters. The model in this case is defined as a text written by the author in certain specific situations, which is used later as a model of the genre.

In an attempt to answer the question about the content of teaching business correspondence the author has come to the conclusion that the work should be conducted towards mastering the style of presentation, phraseology that is used, vocabulary and syntax. Mastering of psychological component, which is present in written business communication, the skills of strategic planning of the message are also necessary.

The article emphasizes that mastering theoretical basis of correspondence by high school students should go through reserving of gained skills and get the opportunity to develop skills in this area.

Key words: business correspondence, business documentation, foreign language.

ОБУЧЕНИЕ ДЕЛОВОЙ ПЕРЕПИСКИ СТУДЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ КУРСА «ДЕЛОВОЙ ИНОСТРАННЫЙ ЯЗЫК»

В статье обозначена роль деловой переписки в процессе обучения английскому языку, раскрываются способы ее эффективного использования с помощью современных средств. Доказано, что при широком использовании современных технических средств коммуникации обучение умению писать деловые письма не утрачивает актуальность.

Ключевые слова: деловая переписка, деловая документация, иностранный язык.

Навчання ведення ділового листування іноземною мовою – завдання вельми актуальне і відповідальне. Реалії сучасного життя є такими, що міжнародне спілкування стає невід’ємною частиною ведення економічної діяльності і серйозного бізнесу. Ті люди, які прагнуть влитися в передові процеси в економіці, повинні опанувати для цього необхідні і надійні засоби. До таких відносяться і спеціальні економічні знання, і навички ведення бізнесу. Але також це мистецтво ділового і партнерського спілкування. А реалізація такого спілкування, як відомо, лежить в мовній сфері. Звідси стає очевидним першорядна значущість оволодіння іноземною мовою тими людьми, які задіяні в організації і веденні бізнесу.

Зрозуміло, що навчання ведення ділового листування іноземною, зокрема англійською мовою, можна проводити тільки в межах загального курсу навчання іноземної мови. Адаже вміння складати письмові повідомлення вимагають наявності досить високого рівня іншомовної комунікативної компетенції, яка формується якраз в загальному курсі навчання. Проте для вміння вести ділове листування необхідна наявність спеціалізованої комунікативної компетенції. Тому в даному випадку слід знаходити спеціальні методичні рішення. І важливу роль в цьому процесі гратиме питання про інтенсифікацію і оптимізацію навчання, що визначає **актуальність дослідження.**